

Vammaisneuvosto 3.9.2026 § 68

§ 68

Vammaisneuvoston lausunnon "Vammaisneuvoston lausunto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestöavustusten myöntämisen periaatteista" merkitseminen tiedoksi

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Hietala Kalle

Päätösehdotus

Vammaisneuvosto päättää merkitä lausunnon "Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen esityksestä vuoden 2027 järjestöavustusten myöntämisen periaatteista" tiedoksi.

Käsittely

Päätös

Vammaisneuvosto hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Laki hyvinvointialueesta (611/2021 §12a) sekä laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021 §7, myöhemmin järjestämislaki) velvoittavat hyvinvointialuetta tekemään yhteistyötä yleishyödyllisten järjestöjen kanssa ja tukemaan alueella toimivien järjestöjen toimintaedellytyksiä hyvinvointia ja terveydenedistämiseksi.

Länsi-uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön § 60 mukaan Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan tehtävänä on seurata ja arvioida hyvinvointialueen toiminnan yhteen sovittamista kuntien ja kolmannen sektorin toimintaan edistään hyvinvointia ja terveyttä sekä hyväksyä avustusten myöntämisen periaatteet sekä vastata avustusten myöntämisestä määrärahojen puitteissa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Tulevaisuus – ja kehittämislautakunta kävi 3.3.2026 §10 lähetekeskustelun järjestöavustusten kehittämiseksi. Lautakunta linjasi ja evästi valmistelua järjestöavustusten yleisistä myöntämisen periaatteista, avustuslajeista (kumppanuusavustus, yleisavustus ja kehittämisavustus) sekä pisteytysjärjestelmän kehittämiseksi.

Tausta

Länsi Uudenmaan hyvinvointialueelle luotiin valtuustokaudella 2023–2025 vakiintuneet toimintatavat järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen. Järjestöavustusten avulla tuetaan järjestöjen yleishyödyllistä toimintaa, jolla edistetään alueen väestön hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja turvallisuutta. Avustustoiminta on tärkeä osa hyvinvointialueen järjestöyhteistyötä ja HYTE-työn kokonaisuutta ja yhteistyötä muun muassa alueen kuntien kanssa. Järjestöavustusten kehittämistarpeita on tunnistettu useista lähteistä, kuten hakumenettelyjen ja raportoinnin yhteydessä, järjestöiltä saadun palautteen perusteella sekä toimintaympäristön muutoksia tarkastelemalla.

Järjestöjen rahoitukseen kohdistuu kansallisesti merkittäviä muutoksia. Niitä vauhdittavat erityisesti STEA-avustusten leikkaukset vuoteen 2027 mennessä, jotka heijastuvat viiveellä alueelliseen järjestötoimintaan. Hyvinvointialue kehittää omaa avustustoimintaansa alueen järjestöjen toimintaedellytysten tukemiseksi. Järjestöille tärkeää on rahoituksen jatkuvuus, hakemisen selkeys sekä päätöksenteon avoimuus.

Järjestöavustusten kehittämistä käsitellään Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan toukokuun kokouksessa. Sen pohjalta jatko valmistellaan syksyllä 2026 päätettävät yleiset avustusten myöntämisperiaatteet, avustuslajit ja pisteytys. Järjestöavustusten kehittämistä koskevat muutokset on tarkoitus ottaa käyttöön vuosien 2027–2029 avustuksia myönnettäessä. Jo myönnettyihin avustuksiin ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutusta.

Ehdotettavat muutokset pääkohdittain

Yleiset myöntämisen periaatteet ehdotetaan säilyvän ennallaan. Ne turvaavat avustustoiminnan yhdenvertaisuuden, avoimuuden ja hyvän hallintotavan sekä varmistavat, että avustettava toiminta on yleishyödyllistä eikä vääristä kilpailua.

Yleisavustus muutetaan yleiseksi toimintatueksi, joka kohdennetaan erityisesti paikalliseen ja vapaaehtoisuuteen perustuvaan toimintaan. Tämän arvioidaan tukevan erityisesti pieniä ja paikallisia järjestöjä ja vahvistavan kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Kumppanuusavustus voidaan myöntää harkinnanvaraisesti kahdeksi vuodeksi kerrallaan, mikä lisää toiminnan ennakoitavuutta ja tukee pitkäjänteistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Uusien avustusten myöntäminen mahdollistetaan myöntämisen prosessia kehittämällä.

Kehittämisavustukset kohdennetaan uusien toimintamallien kehittämiseen ja hyväksi todettujen käytäntöjen laajentamista.

Avustushakemusten arviointia tukevaa pisteytysmallia on ehdotuksessa selkeytetty. Arvioinnissa huomioidaan muun muassa yhteistyö, kytkentä hyvinvointialueen strategiaan tavoitteisiin, toiminnan saavutettavuus, vaikuttavuus ja kohderyhmän tavoitavuus.

Ehdotettujen muutosten arvioidaan vahvistavan alueen järjestöjen toimintaedellytyksiä, parantavan avustustoiminnan ennakoitavuutta sekä tukevan alueellisesti vaikuttavaa ja yhdenvertaista järjestötoimintaa.

Vammaisneuvostolta pyydettiin antamaan lausuntonsa ehdotetuista muutoksista xx.xx.2026 mennessä.

Toimivalta

Hyvinvointialuelain (611/2021) mukaan vammaisneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vammaisneuvosto arvioi olevan merkitystä vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vammaisneuvosto tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Hallintosäännön 42 §:n mukaan aluehallituksen tehtävänä on asettaa hyvinvointialueissa säädetyt vaikuttamistoimielimet ja huolehtia näiden toimintaedellytyksistä.

Liitteet

Oheismateriaali

- Vammaisneuvoston lausunto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestöavustusten myöntämisen periaatteista

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria